

Araştırma Makalesi / Research Article

**Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Müze Eğitimi Konusundaki Düşüncelerinin
Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi***Examining Social Studies Teachers' Thoughts on Museum Education in Terms
of Various Variables*Engin ZABUN ¹**Geliş/Received:** 13.06.2024**Kabul/Accepted:** 04.11.2024**Öz**

Bu araştırmada, sosyal bilgiler öğretmenlerinin müze eğitimi ile ilgili görüş ve düşüncelerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin müze eğitimi konusundaki görüşleri "Müze ve Müzede Eğitim Ölçeği" aracılığıyla elde edilmiştir. Çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, çalışmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre müzelerde eğitim alanında oluşan beklentiler faktöründe kadın öğretmenler lehine anlamlı farklılık tespit edilirken katılımcıların kıdem yılına göre dağılımlarda anlamlı farklılık bulunamamıştır. Katılımcıların mezun olduğu lisans eğitimlerine göre müzelerin kişisel gelişime etkisi faktöründe sosyal bilgiler eğitimi alanından mezun öğretmenler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Hem müzelerin eğitime etkisi hem de müzelerde eğitim alanında oluşan beklentilerde müze eğitimi konusunda hizmet içi eğitimi alan öğretmenler lehine hizmet içi eğitim almayanlara göre anlamlı farklılık göstermiştir. Müzelerin kişisel gelişime etkisi faktöründe de müze eğitimi ile ilgili mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmek için bir kurs alanlar lehine müze eğitimi ile ilgili herhangi bir eğitim almayanlardan daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Müzede ders yapma durumlarına göre müzelerin eğitime ve kişisel gelişime etkisi, faktörlerinde müzede ders yapanların müzede ders yapmayanlara göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Alanı ile ilgili sosyal medya takip etme durumlarına göre müzelerin eğitime ve kişisel gelişime etkisi faktörlerinde sosyal medyayı takip eden öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Araştırmada ulaşılan sonuçlar doğrultusunda, müze eğitimi konusunda hizmet içi eğitim ve sosyal medya aracılığıyla kullanılacak uygun içeriklerin geliştirilmesi ve bu içeriklerin eğitim süreçlerinde etkin bir şekilde uygulanması önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Müze, müze eğitimi, sosyal bilgiler öğretmeni**Abstract**

This study aimed to examine the views and thoughts of social studies teachers on museum education in terms of various variables. The views of social studies teachers on museum education were obtained through the "Museum and Museum Education Scale". The study utilized a correlational survey design, one of the quantitative research methods. According to the results of the study, a significant difference was found between female and male social studies teachers in favor of female teachers in the factor of expectations about education in museums, while no significant difference was found in the distributions based on the participants' years of seniority. A significant difference was found in favor of teachers who graduated from the field of social studies education in the factor of the effect of museums on personal development based on the participants' undergraduate education. A significant difference was also found in favor of teachers who received in-service training on museum education compared to those who did not receive such training in both the effect of museums on education and the expectations about

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, Sivas, Türkiye. E-posta: enginzabun@cumhuriyet.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8132-8953>

education in museums. In the factor of the effect of museums on personal development, there was also a significant difference in favor of the participants who took a course to develop their professional knowledge and skills in museum education compared to those who did not receive any training in museum education. According to the status of having classes in museums, there was a significant difference in the factors of the effect of museums on education and personal development in favor of those who had classes in museums compared to those who did not. According to the results of social media follow-up related to the field, a significant difference was also found in favor of teachers who followed social media in the factors of the effect of museums on education and personal development. In line with the results obtained in the research, it is recommended to develop appropriate content that can be used through in-service training and social media for museum education and to effectively implement this content in educational processes.

Key Words: Museum, museum education, social studies teacher

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihinde ortaya konan tarihi ve kültürel varlıkların korunarak sergilendiği, uygarlık tarihinin öğreticisi konumundaki müzeler (Abacı, 2005) “doğal yollarla oluşan veya insan eliyle yaratılan obje ya da varlıkları içinde barındıran, toplumun kültürel birikimlerini gelecek nesillere aktararak, geçmişten günümüze insanlığın ortaya koyduğu emek ve mücadelesinin gözler önüne serildiği mekânlardır” (Demirel, 2019, s. 14). Milletlerarası Müzeler Konseyi (ICOM) Prag'da 24 Ağustos 2022'deki Olağanüstü Genel Kurulunda, yeni müze tanımını; somut ve somut olmayan kültürel mirası araştırma, toplama, koruma, yorumlama ve sergileme misyonuyla kamunun hizmetinde ve ticari amacı olmayan, halka açık, erişilebilir ve kapsayıcı bir kurumdur. Bununla beraber müzeler çeşitliliği ve sürdürülebilirliği teşvik etmektedir. Aynı zamanda hem eğitim, hem eğlence hem de bilgi paylaşımı için farklı farklı deneyimler kazandırarak, amatör ve meraklı toplulukların katılımıyla etik kurallara uygun faaliyetlerle iletişim kuran yerlerdir. Şeklinde tanımlanmıştır (ICOM, 2022).

İçerisinde bulunan nesnelere ve sanat eserleriyle, ait olduğu toplumun sanatsal ve kültürel geçmişini sergileyen müzeler aynı zamanda o toplumun kimliği hakkında da fikir verirler. Var olduğu toplumda büyük bir öneme sahip olan müzeler geçmiş ile gelecek arasında köprü görevi görerek kültürün algılanmasını, değerlendirilmesini ve yeniden yapılandırılmasını sağlaması, müzelere eğitim kurumu özelliği kazandırmaktadır (Atagök, 1985).

Günümüz eğitim anlayışında bireylerin hayal gücü ve yaratıcılıklarının geliştirilmesi öne çıkmaktadır. Bu özellikler kazandırılmış bireyler okul yaşamında yine günümüzde benimsenen yapılandırmacı öğretim anlayışının gerektirdiği ezberci eğitimden ziyade bilgiyi yapılandırarak öğrenen, yaratıcı gücü gelişmiş ve estetik duyguya sahip öğrenciler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Estetik duygu, yaratıcılık ve hayal gücünü geliştirecek, bu hedefe ulaşabilmek için yararlanılabilecek kurumların başında müzeler gelmektedir (Erdoğan, 2003).

Ülkemizde 2005 yılında benimsenen yapılandırmacı anlayış doğrultusunda bilgi aktarımında ağırlıklı olarak ezberciliğin esas alındığı öğrenenin pasif ve edilgen olduğu sistem terkedilerek öğrencinin araştırma, analiz- sentez yoluyla bilgiyi yapılandırdığı sistem uygulamaya konulmuştur. Benimsenen bu eğitim anlayışı sonucunda öğrenciler sınıf dışında kütüphane, laboratuvar ve müzelere daha çok gitmelerini sağlamıştır (Atagök, 1999; Akt; Kapan, 2011). Rebetez (1969) müzenin işlevlerini yeni bir şeyler öğretme, bireyin yaratıcı güçlerini geliştirme, gelecekte içinde yaşayacağı topluma hazırlama ve boş zamanını yararlı bir faaliyetle değerlendirme şeklinde ifade etmektedir (Akt; Şahan, 2005).

Müzelerde yer alan nesne ve koleksiyonlar aracılığı ile müze ziyaretçilerinde merak, ilgi ve heyecan uyandıracak eğitim programı ve çeşitli amaçlara yönelik atölyelerdeki uygulamalı etkinliklerin gerçekleştirildiği süreçlere müze eğitimi denilmektedir (Çıldır ve Karadeniz, 2014). Bu süreç müze ziyaretçileri ile müzede bulunan koleksiyon veya nesnelere arasındaki etkileşim ile başlayarak, müze ziyaretçilerinin müzede yer alan obje ve sanat eserleri karşısında öğrenme gelişimleri devam etmektedir. Toplumun farklı düzeylerinde yer alan ziyaretçi

gruplarının müzede izleme veya uygulama esnasında kendi yaşantıları ile ilişkilendirerek çıkarımda bulunmaları sonucunda öğrenme gerçekleşmektedir (Tezcan Akmehmet, 2013; Akt; Demir, 2015).

Nesneler aracılığı ile bilginin kalıcı, anlaşılabilir ve etkileyici bir şekilde öğrenilmesini sağlayan müzelerde öğrenciler geçmiş, bugün ve gelecek ilişkisini, geçmişte yaşamış insanların yaşam şekillerini, sürdürdükleri faaliyetleri öğrenerek bugünü anlayabilmektedir (Solmaz, 2015). Sosyal bilgiler eğitiminin amaçlarından biri de bireyin bilişsel, duygusal ve sosyal yönlerden gelişimine katkı sağlayarak, topluma uyum sürecini desteklemek, dünyayı anlamlandırmak için gerekli olabilecek kavram, beceri ve değerlerin kazandırılmasını sağlamaktır (Bektaş Öztaşkın, 2016: 2).

Günümüzde her geçen gün önemi artan müze eğitimi özellikle sosyal bilgiler ve tarih derslerinde yer temelli konuların öğretiminde okul imkânları da dikkate alınarak müze ve tarihi yerlere yapılacak ziyaretler bu dersler aracılığı ile öğrencilerin müze eğitimi ve farkındalığını geliştirmelerinde yardımcı olan önemli bir faktördür (Ata, 2015).

Müze eğitimi ile ilgili yapılan araştırmalarda; müzelerin yaşam boyu öğrenmeyi kapsayan, öğrencileri daha aktif hale getirerek kalıcı öğrenmeyi sağlayan, araştırma ve sorgulama gibi üst düzey becerilerini harekete geçiren en etkili eğitim ortamları arasında yer aldığı ileri sürülmektedir (Doğan, 2017; Şar ve Sağkol, 2013). Ayrıca eğitimde üstlendiği bu misyon sonucunda müzeler eğitimcilerin de tercih ettiği etkili eğitim ortamlarından biri haline geldiği de belirtilmektedir (Bolat Aydoğan, 2017). Literatürde müzede eğitim uygulamasında ortaya çıkan ortak payda, müzede nesne ve eserlerin tanıtılarak nesne ve eserler ile kendi yaşamları arasında ilgi kurulduğu, analiz etme, sorgulama ve eleştirel düşünme gibi becerilerin geliştirilerek derslere ilginin artırılmasında önemli katkılar sağlamasıdır (Kashchak, 2014; Çalışkan, Önal ve Yazıcı, 2016; Öztürk, 2017).

Son yıllarda okul yaşamında benimsenen öğrenci merkezli yapılandırmacı eğitim yaklaşımı kapsamında öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımı ve deneyim kazanmaları söz konusudur. Bu nedenle müzeler bireylere sunduğu çeşitli öğrenme ve yaşam tarzı aracılığıyla aktif öğrenme deneyimleri yaşanmasına katkı sağlayan, eleştirel ve yaratıcı düşünmeye odaklı, bilgiyi kendi kendine yapılandırdığı önemli öğrenme ortamları olarak öne çıkmaktadır (Yılmaz, 2011; Şar ve Sağkol, 2013; Yıldırım, 2017; Karasu Avcı ve Faiz, 2018).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2019'da yayınlanan 2023 Eğitim Vizyonunda (MEB, 2019), günümüz eğitim ve okul anlayışında eğitimin sadece okulla sınırlı olmadığı, sınıf, okul, ev, medya ve sokakta öğrenmenin çeşitli şekillerde gerçekleştiği yerler olduğuna dikkat çekilmektedir. Ayrıca 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar'da Sosyal bilgiler öğretiminde, okulun yakın çevresinden başlayarak pazaryerleri, resmî kurumlar, arkeolojik kazı alanları, atölyeler, fabrikalar, sergiler, müzeler ve tarihî mekânlar gibi okul dışı öğrenme ortamlardan da faydalanılması gerektiği açıklanmaktadır (MEB, 2018). Sosyal bilgiler öğretimi amaçlarının gerçekleştirilmesinde Sosyal bilgiler öğretmenlerine önemli sorumluluklar verilmiştir. Bu bağlamda müze eğitimi konusunda Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri de önemli hale gelmektedir. Bu görüşler kapsamında yapılacak çalışmaların müze eğitimi ve uygulamalara katkı sağlayacağı beklenmektedir. Sosyal bilgiler öğretimi amaçlarının gerçekleştirilerek belirlenen hedeflere ulaşılmasında en büyük sorumluluk sosyal bilgiler öğretmenlerine yüklenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerine verilen bu sorumlulukla müze eğitimi konusundaki görüşleri de önemli hale gelmektedir. Bu görüşler kapsamında yapılacak çalışmaların müze eğitimi ve uygulamalara katkı sağlayacağı beklenmektedir. Bu bağlamda Sosyal bilgiler öğretmenlerinin müze eğitimi konusundaki görüşlerinin çeşitli değişkenler bakımından incelenerek analiz edilmesi problem durumu olarak ele alınıp incelenmiştir.

Bu araştırmanın genel amacı; sosyal bilgiler öğretmenlerinin müze eğitimi hakkındaki görüşlerinin belirlenerek değerlendirilmesidir. Bu amaç kapsamında sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri cinsiyet, yaş, mezun olunan okul, hizmet yılı, hizmet içi eğitim alma, müzede daha önce ders yapma, alanı ile ilgili sosyal medyayı takip etme değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Problem cümlesi kapsamında şu alt problemlerin cevapları aranmıştır.

1- Sosyal bilgiler öğretmenlerinin müzelerin eğitimdeki rolü hakkındaki görüşleri;

a-Cinsiyet,

b- Mezun olunan okul,

c- Kıdem yılı,

d- Müze eğitimi konusunda alınan hizmet içi eğitim,

e- Müzede daha önce ders yapma

f- Alan ile ilgili sosyal medyayı takip etme durumlarına göre farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin müze eğitimine ilişkin görüşleri ile çeşitli değişkenler (cinsiyet, mezun olunan okul, kıdem yılı, müzede ders yapma, müze eğitimi konusunda alınan hizmet içi eğitim, alan ile ilgili sosyal medyayı takip etme) arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki ortak değişkenliğin durumunu belirlemeyi amaçlayan bir tarama yaklaşımıdır. Bu tarama modelinde değişkenlerin birlikte değişip değişmediği; Bir değişiklik söz konusu ise bu değişimin nasıl olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılır (Karasar, 2021). İlişkisel tarama modeli kullanılan araştırmalarda, değişkenlerin aralarındaki ilişkilerin “ilişki, etki veya fark” belirlemeye uygun istatistiksel analiz teknikleri yardımıyla birden fazla değişken arasındaki ilişkilerin belirlenmesi ya da grupların ortalamalarının karşılaştırılmasıdır (Şimşek, 2012, s.92).

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu, 2023- 2024 eğitim öğretim yılında Sivas il merkezi ve ilçelerde görev yapan ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 184 sosyal bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırma kapsamında araştırmacı tarafından düzenlenen ve alt problemlere kaynaklık eden kişisel bilgilerin araştırıldığı formda sosyal bilgiler öğretmenlerine cinsiyet, mezun olunan okul türü, kıdem yılı, müze eğitimi konusunda hizmet içi eğitim alma, sınıfıyla birlikte müze ziyareti ve ders yapma, alanı ile ilgili sosyal medyayı takip etme ile ilgili sorular yöneltilmiştir.

2.3.2. Müzeler ve Müzelerde Eğitim ölçeği

Bu çalışmada Gürbüz (2017) tarafından hazırlanan "Müzeler ve Müzelerde Eğitim" ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 24 madde ve “Müzelerin Eğitime Etkisi”, “Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler” ve “Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi” olmak üzere üç boyuttan ve " Evet (3)", " Kısmen (2)", " Hayır (1)" şeklinde üçlü likert olarak tasarlanmıştır. Ölçeğin 1. boyutu; 4, 5, 6, 8, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 24. sorular; 2. boyutu; 9, 12, 15, 19, 20, 21, 22, 23. sorular ve 3. boyutu da; 1, 2, 3, 7 ve 13. sorulardan olmak üzere birinci boyutunda 11, ikinci boyutunda

8 ve üçüncü boyutunda ise 5 madde yer almaktadır. "Müzeler ve Müzelerde Eğitim" ölçeğinin güvenilirliğini saptamak amacıyla yapılan Cronbach Alpha katsayısı, ölçeğin tamamı için 0.79 olarak hesaplanmıştır. Hesaplama sonunda elde edilen değerlerden ölçeğin güvenilirlik katsayısının yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

2.4. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada kullanılan veriler, ekonomik olması, zamandan tasarruf sağlaması vb sebeplerle google formlar aracılığı ile ulaşılan 212 sosyal bilgiler öğretmeninden toplanmıştır. Elde edilen verilerden 26 tanesi iki alan uzmanından alınan görüşler neticesinde kapsamı karşılamadığı gerekçesiyle çıkarılmıştır. Böylece 186 sosyal bilgiler öğretmeninden elde edilen veriler, veri setini oluşturmuştur.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 24 istatistik programı kullanılarak analizler yapılmıştır. Analizler yapılırken kullanılan teknikler sırayla şöyledir. Verilerin dağılımını belirlemek için çarpıklık ve basıklık katsayıları hesaplanmış ve çıkan sonuca göre parametrik tekniklere karar verilmiştir. İki grubun karşılaştırılmasında bağımsız örnekle t testi (Independent simple t testi), ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında Anova testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Test sonuçları özet tablolar oluşturularak açıklamaları tabloların altında yapılmıştır.

2.6. Etik Kurul Onayı

Bu araştırmanın kavramsal çerçevesinin hazırlanması, veri toplama araçlarının uygulanması, verilerin toplanması, verilerin analizi ve yorumlanması aşamalarının tamamında etik kurallara uygun hareket edilmiştir. Karşılaşılacak tüm etik ihlallerde ANKAD Yayın Kurulu'nun hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır. Tüm sorumluluk yazarlara aittir. Bu çalışmanın ANKAD dışında herhangi bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim. Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Araştırma için 23-11-35 numaralı başvuru Sivas Cumhuriyet Üniversitesi rektörlüğü Eğitim Bilimleri Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulunun 27.11.2023 tarih ve 363348 numaralı kararı ile onaylanmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmada elde edilen veriler alt problemlere yönelik olarak "sosyal bilgiler öğretmenlerinin müzelerin eğitimdeki rolü hakkındaki görüşleri konusunda verilen cevaplar cinsiyet, mezun olunan okul, kıdem yılı, müzede ders yapma, müze eğitimi konusunda alınan hizmet içi eğitim, alan ile ilgili sosyal medyayı takip etme, durumlarına göre farklılık göstermekte midir? Sorularına verilen cevaplar ayrı ayrı değerlendirilerek sırasıyla tablo halinde verilmiştir.

Tablo 1. Demografik Verilerin Dağılımı

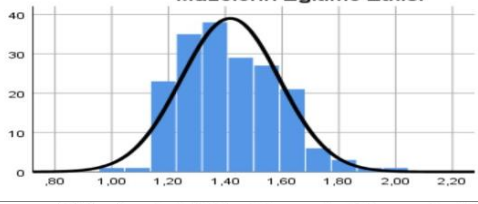
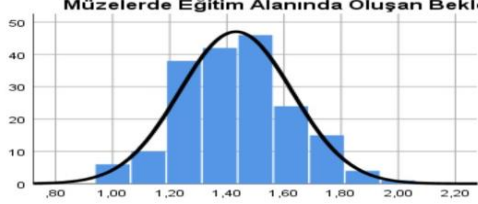
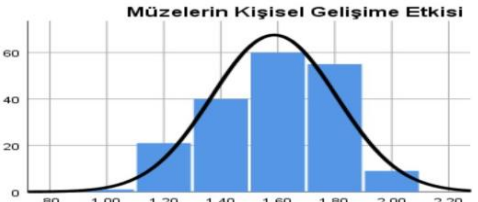
	Değişken	Frekans	Yüzdesi
Cinsiyet	Kadın	112	60,2
	Erkek	74	39,8
Mezuniyet	Coğrafya Bölümü	15	8,1
	Tarih Bölümü	31	16,7
	Sosyal Bilgiler	120	64,5
	Diğer	20	10,8
Kıdem Yılı	1- 5	25	13,4

	6- 10	29	15,6
	11- 15	29	15,6
	16- 20	31	16,7
	21- 25	72	38,7
Hizmet içi Eğitim	Evet	74	39,8
	Hayır	112	60,2
Müzedede Ders yapma	Evet	94	50,5
	Hayır	92	49,5
Sosyal Medya Takibi	Evet	149	80,1
	Hayır	37	19,9

Tablo 1’de çalışmaya katılan öğretmenlerin bireysel verilerinin dağılımı verilmiştir. Çalışmaya toplamda 184 sosyal bilgiler ğretmeni katılmıştır. Cinsiyete göre dağılım incelendiğinde 112 (%60,2) ğretmen ile erkek, 74 (%39,8) ğretmen ile kadın alt gurubundan oluşmaktadır. Mezuniyete göre dağılım incelendiğinde 15 (%8,1) ğretmenin edebiyat fakültesi coğrafya bölümü, 31 (%16,7) ğretmenin edebiyat fakültesi tarih bölümü, 120 (%64,5) ğretmenin eğitim fakültesi sosyal bilgiler ğretmenliği, 20 (%10,8) ğretmenin ise diğer mezuniyet (sınıf ğretmenliği, coğrafya ğretmenliği ve tarih ğretmenliği) alanlarından oluşmaktadır. Kıdem yılına göre dağılım incelendiğinde 25 (%13,4) ğretmenin 1-5 yıl, 29 (%15,6) ğretmenin 6-10 yıl, 29 (%15,6) ğretmenin 11-15 yıl, 31 (%16,7) ğretmenin 16-20 yıl, 72 (%38,7) ğretmenin 21-25 kıdem yılına sahip oldukları görülmüştür. Müze eğitimine yönelik hizmet içi eğitim almaya göre dağılım incelendiğinde 74 (%39,8) sosyal bilgiler ğretmeni ile hizmet içi eğitim alan, 112 (%60,2) sosyal bilgiler ğretmeni ise hizmet içi eğitim almayan katılımcıdan oluşmaktadır. Sosyal bilgiler ğretmenlerinin mzedede ders yapmaya göre dağılımları incelendiğinde 94 (%50,5) sosyal bilgiler öğretmeninin mzedede ders yapan, 92 (%49,5) sosyal bilgiler ğretmeni de mzedede ders yapmayanlardan oluşmaktadır. Sosyal bilgiler ğretmenlerinin alanlarına yönelik sosyal medyayı takip etme dağılımları incelendiğinde 149 (80,1) sosyal bilgiler öğretmeninin alanı ile ilgili sosyal medyayı takip ettiği, 37 (%19,1) sosyal bilgiler öğretmeninin alanı ile ilgili sosyal medyayı takip etmediği sonucu elde edilmiştir.

3.1. Verilerin dağılımı

Tablo 2. Basıklık ve Çarpıklık Katsayısına Göre Normal Dağılım İncelemesi

Müzelerin Eğitime Etkisi		N	Çarpıklık (Skewness)	Standart Hata	Çarpıklık \Stan. Hat
		186	0,473	0,178	2,65
Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Bekle		N	Kurtosis (Skewness)	Standart Hata	Kurtosis \Stan. Hat
		186	0,016	0,355	0,45
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi		N	Çarpıklık (Skewness)	Standart Hata	Çarpıklık \Stan. Hat
		186	0,144	0,178	0,8
		N	Kurtosis (Skewness)	Standart Hata	Kurtosis \Stan. Hat
		186	-0,142	0,355	-0,4
		N	Çarpıklık (Skewness)	Standart Hata	Çarpıklık \Stan. Hat
		186	-0,267	0,178	-1,5
		N	Kurtosis (Skewness)	Standart Hata	Kurtosis \Stan. Hat
		186	-0,619	0,355	-1,74

Tablo 2’de verilerin dağılımı hakkında bilgi veren çarpıklık, basıklık değerleri ve bu değerlere kendi standart hatalarına bölümünden elde edilen sonuçları verilmiştir. Kendi standart hatasına bölümüyle elde edilen değer ± 3 sınırları içinden sıfıra yakın olması verilerin dağılımının normal olduğunu göstermektedir.

Müzelerin eğitime etkisi faktöründe çarpıklık/standart hata değeri 2,65, basıklık / standart hata değeri 0,45 olarak bulunmuş ve ± 3 sınırları içinde olduğundan dolayı normal dağılım göstermektedir. Müzelerde eğitim alanında oluşan beklentiler faktöründe çarpıklık/standart hata değeri 0,80, basıklık / standart hata değeri -0,40 olarak bulunmuş ve ± 3 sınırları içinde olduğundan dolayı normal dağılım göstermektedir. Müzelerin kişisel gelişime etkisi faktöründe çarpıklık/standart hata değeri -1,5, basıklık / standart hata değeri -1,74 olarak bulunmuş ve ± 3 sınırları içinde olduğundan dolayı normal dağılım göstermektedir.

Faktörlerin tamamı normal dağılım gösterdiği için verilerin analizinde parametrik teknikler kullanılmıştır. Elde edilen veriler bağımsız iki grubun karşılaştırılmasında t testi, ikiden fazla bağımsız grubun karşılaştırılmasında ise ANOVA testi ile incelenmiştir.

3.2. Verilerin Güvenilirliği

Verilerin güvenilirliği için ölçek maddelerinin Cronbach Alpha İç Tutarlılık Katsayısı yapılan hesaplama sonucunda 0,789 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların anketi tutarlı şekilde yanıtları görülmektedir. Bu durumda ölçeğin iç tutarlılığının %78 güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.3. Fark analizleri

Tablo 3. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	P
Müzelerin Eğitime Etkisi	Erkek	112	2,42	0,26	-1,200	0,232
	Kadın	74	2,47	0,22		
	Erkek	112	2,44	0,28	-2,302	0,022

Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler	Kadın	74	2,52	0,23		
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	Erkek	112	2,23	0,27	-1,417	0,158
	Kadın	74	2,29	0,26		

Tablo 3’de faktörlerde katılımcıların cinsiyetine göre farklılık incelenmiştir. İlgili tabloda müzelerde eğitim alanında oluşan beklentiler faktöründe cinsiyete göre anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($P=0,022<0,05$). Cinsiyete göre ortalamalar incelendiğinde erkek öğretmenler grubunun ortalaması 2,44, kadın öğretmenler grubunun ortalaması 2,55 olduğu görülmektedir. Buna göre kadın cinsiyet grubunun müzelerde eğitim alanında oluşan beklentilerinin erkek cinsiyet grubundan daha fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Alma Göre t Testi Sonuçları

Faktörler	Hizmet İçi Eğitim Alma	N	\bar{X}	Ss	t	P
Müzelerin Eğitime Etkisi	Evet	74	2,52	0,22	3,205	0,002
	Hayır	112	2,40	0,26		
Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler	Evet	74	2,53	0,27	2,42	0,016
	Hayır	112	2,44	0,26		
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	Evet	74	2,34	0,27	3,205	0,001
	Hayır	112	2,21	0,26		

Tablo 4’de faktörlerde katılımcıların mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmek için bir kurs almalarına göre farklılık incelenmiştir. İlgili tabloda Müzelerin Eğitime Etkisi faktöründe hizmet içi eğitim almaya göre anlamlı farklılık olduğu bulgusu elde edilmiştir ($P=0,002<0,05$). Hizmet içi eğitim almaya göre ortalamalar incelendiğinde evet cevabı veren grubunun ortalaması 2,52, hayır cevabı veren grubunun ortalaması 2,40 olduğu görülmektedir. Buna göre müze eğitimi ile ilgili eğitim alanların, eğitim almayanlara göre etkisi daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Müzelerde eğitim alanında oluşan beklentiler faktöründe hizmet içi eğitim almaya göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($P=0,016<0,05$). Hizmet içi eğitim almaya göre ortalamalar incelendiğinde evet cevabı veren grubunun ortalaması 2,53, hayır cevabı veren grubunun ortalaması 2,44 olduğu görülmektedir. Buna göre müze eğitimi konusunda eğitim alanların beklentileri hizmet içi eğitim almayanlara göre daha fazla olduğu bulgusu elde edilmiştir. Müzelerin kişisel gelişime etkisi faktöründe hizmet içi eğitim almaya göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($P=0,001<0,05$). Hizmet içi eğitim almaya göre ortalamalar incelendiğinde evet cevabı veren grubunun ortalaması 2,34, hayır cevabı veren grubunun ortalaması 2,21 olduğu görülmektedir. Buna göre mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmek için bir kurs alanların kişisel gelişime etkisinin, bu eğitimi almayan öğretmenlerden daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 5. Öğretmenlerin Müzede Ders Yapma Durumlarına Göre t Testi Sonuçları

Faktörler	Müzede Ders Yapma	N	\bar{X}	Ss	t	P
Müzelerin Eğitime Etkisi	Evet	94	2,54	0,19	5,590	0,000
	Hayır	92	2,35	0,27		
Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler	Evet	94	2,53	0,25	2,861	0,005
	Hayır	92	2,42	0,28		
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	Evet	94	2,30	0,26	2,260	0,025
	Hayır	92	2,22	0,28		

Tablo 5’de faktörlerde katılımcıların müzede ders yapma durumlarına göre farklılık incelenmiştir. İlgili tabloda Müzelerin Eğitime Etkisi faktöründe müzede ders yapmaya göre anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($P=0,000<0,05$). Müzede ders yapmaya göre ortalamalar incelendiğinde evet cevabı veren grubunun ortalaması 2,54, hayır cevabı veren grubunun ortalaması 2,35 olduğu görülmektedir. Buna göre müzede ders yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin müzede ders yapmayanlara göre eğitime etkisi daha fazladır. Müzelerde eğitim alanında oluşan beklentiler faktöründe müzede ders yapma durumuna göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($P=0,005<0,05$). Müzede ders yapmaya göre ortalamalar incelendiğinde evet cevabı veren grubunun ortalaması 2,53, hayır cevabı veren grubunun ortalaması 2,42 olduğu görülmektedir. Buna göre müzede ders yapanların müzede ders yapmayanlara göre “müzelerde eğitim alanında oluşan beklentileri” daha fazladır. “Müzelerin kişisel gelişime etkisi” faktöründe müzede ders yapmaya göre anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($P=0,025<0,05$). Müzede ders yapmaya göre ortalamalar incelendiğinde evet cevabı veren grubunun ortalaması 2,30, hayır cevabı veren grubunun ortalaması 2,22 olduğu görülmektedir. Buna göre müzede ders yapanların müzede ders yapmayanlara göre müzelerin kişisel gelişime etkisi olduğu düşüncesi daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 6. Öğretmenlerin Sosyal Medya Takibine Göre t Testi Sonuçları

Faktörler	Sosyal Medya Takibi	N	\bar{X}	Ss	t	P
Müzelerin Eğitime Etkisi	Evet	149	2,47	0,23	2,636	0,009
	Hayır	37	2,35	0,29		
Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler	Evet	149	2,50	0,27	1,964	0,051
	Hayır	37	2,40	0,26		
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	Evet	149	2,28	0,28	2,066	0,040
	Hayır	37	2,18	0,24		

Tablo 6’da faktörlerde katılımcıların alanıyla ilgili sosyal medyayı takip etmeye göre farklılık incelenmiştir. İlgili tabloda Müzelerin Eğitime Etkisi faktöründe sosyal medyayı takip etmeye göre anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($P=0,009<0,05$). Sosyal medyayı takip etmeye göre ortalamalar incelendiğinde evet cevabı veren grubun ortalaması 2,47, hayır cevabı veren grubun

ortalaması 2,35 olduğu görülmektedir. Buna göre sosyal medyayı takip edenlerin müzelerin eğitime etkisinin sosyal medyayı takip etmeyenlere göre daha fazladır. Müzelerin kişisel gelişime etkisi faktöründe sosyal medyayı takip etmeye göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($P=0,040<0,05$). Sosyal medyayı takip etmeye göre ortalamalar incelendiğinde evet cevabı veren grubunun ortalaması 2,28, hayır cevabı veren grubunun ortalaması 2,18 olduğu görülmektedir. Buna göre sosyal medyayı takip edenlerin müzelerin kişisel gelişime etkisinin sosyal medyayı takip etmeyenlere göre daha fazladır.

Tablo 7. Faktörlerin Kıdem Yılına Göre Anova Testi

ANOVA						
Faktörler		Kareler Toplamı	s.d.	Kareler Ortalaması	F	P
Müzelerin Eğitime Etkisi	Gruplar Arası	,062	4	,015	,510	,728
	Gruplar İçi	5,467	181	,030		
	Toplam	5,528	185			
Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler	Gruplar Arası	,123	4	,031	,786	,536
	Gruplar İçi	7,066	181	,039		
	Toplam	7,189	185			
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	Gruplar Arası	,134	4	,034	,690	,600
	Gruplar İçi	8,795	181	,049		
	Toplam	8,929	185			

Tablo 7’de faktörlerin katılımcıların kıdem yılına göre farklılık incelenmiştir. Buna göre faktörlerin tamamının p değerinin 0,05’den büyük olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların tüm faktörlerde kıdem yılına göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir

Tablo 8. Faktörlerin Mezuniyet Alanına Göre Anova Testi

ANOVA						
Faktörler		Kareler Toplamı	s.d.	Kareler Ortalaması	F	P
Müzelerin Eğitime Etkisi	Gruplar Arası	,189	3	,063	1,008	0,391
	Gruplar İçi	11,354	182	,062		
	Toplam	11,542	185			
Müzelerde Eğitim Alanında Oluşan Beklentiler	Gruplar Arası	,143	3	,048	,654	0,581
	Gruplar İçi	13,248	182	,073		
	Toplam	13,391	185			
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	Gruplar Arası	,863	3	,288	4,097	0,008
	Gruplar İçi	12,782	182	,070		
	Toplam	13,646	185			

Tablo 8’de faktörlerin katılımcıların mezuniyetine göre farklılık incelenmiştir. Buna göre müzelerin kişisel gelişime etkisi faktöründe p değeri 0,05’ten küçük olması sebebiyle anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Diğer faktörlerin p değeri 0,05’ten büyük olduğu için anlamlı farklılık bulunmamıştır. Farklılık tespit edilen faktörle ilgili çoklu karşılaştırma testine karar vermek için homojenlik testi yapılacaktır. Homojen dağılım gösterirse LSD testi, homojen dağılım göstermez ise Tamhane çoklu karşılaştırma testi yapılacaktır.

Tablo 9. Faktörlerin Mezuniyete Göre Homojenlik Testi Sonucu

Faktörler	Levene İstatistiği	s.d. 1	s.d. 2	P
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	0,160	3	182	0,923

Tablo 9’deki Levene varyansların homojenliği testi hesaplaması sonucunda müzelerin kişisel gelişime etkisi faktörünün puanları ile ilgili mezuniyet gruplarına ait varyansların benzeştiği görülmektedir ($p=0,923>0,05$). Buna göre müzelerin kişisel gelişime etkisi faktöründe LSD çoklu karşılaştırma testi aşağıda uygulanmıştır.

Tablo 10. Mezuniyet Alanı Gruplarına Göre LSD çoklu karşılaştırma Sonuçları

Faktör	Gruplar	Ortalamalar Farkı	P
Müzelerin Kişisel Gelişime Etkisi	Coğrafya – Tarih	-0,16	0,049
	Coğrafya – Sosyal Bilgiler	-0,22	0,003
	Coğrafya - Diğer	-0,09	0,321
	Tarih – Sosyal Bilgiler	-0,05	0,291
	Tarih – Diğer	0,07	0,324
	Sosyal Bilgiler - Diğer	0,13	0,041

Tablo 10’da katılımcıların mezuniyetine göre müzelerin kişisel gelişime etkisi faktöründe anlamlı farklılık tespit edilen gruplar verilmiştir. Buna göre coğrafya ile tarih bölümü mezunlarında anlamlı farklılık bulunduğu görülmektedir ($p=0,049<0,05$). Ortalama farkları – 0,16 olduğundan dolayı tarih bölümü mezunu katılımcıların, coğrafya bölümü mezunu katılımcılardan daha fazla müzelerin kişisel gelişime etkisinin olduğu söylenebilir. Coğrafya bölümü ile sosyal bilgiler öğretmenliği mezunları arasında da anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p=0,003<0,05$). Ortalama farkları – 0,22 olması sebebiyle sosyal bilgiler öğretmenliği mezunu katılımcıların, coğrafya bölümü mezunu katılımcılardan daha fazla müzelerin kişisel gelişime etkisinin olduğu düşüncesine sahip oldukları söylenebilir. Sosyal bilgiler ile diğer mezunlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p=0,041<0,05$). Ortalama farkları değerlendirildiğinde 0,13 olduğu sonucu, sosyal bilgiler öğretmenliği mezunu katılımcıların, diğer mezun katılımcılardan daha fazla müzelerin kişisel gelişime etkisinin olduğunu düşündükleri söylenebilir.

4. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

“Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Müzelerin Eğitimdeki Rolü Hakkındaki Görüşlerinin incelendiği bu araştırmada elde edilen sonuçlar aşağıda tartışılmıştır. Buna göre; çalışmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre müzelerde eğitim alanında oluşan beklentiler faktöründe kadın katılımcılar lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kadın öğretmenlerin lehine olan bu durum öz yeterlik ile ilgili çalışmalarda da kadın öğretmen adaylarının öz yeterliliği erkek öğretmen adaylara göre müze eğitime yönelik öz yeterlilikleri daha yüksek olduğu bulunmuştur (Körükçü, 2019). Öz yeterliliği yüksek olan kadın

öğretmenlerin müzelerde eğitim alanında oluşan beklentilerde de yüksek çıkması öz yeterlik ile açıklanabilir. Ancak alan yazında cinsiyet değişkeninin öz yeterlik inançlarında etkisinin bulunmadığı sonuçları da bulunmaktadır (Çıldır, 2007; Yeşilbursa ve Uslu, 2014; Solmaz, 2015; Gürbüz, 2017; Tural ve Kala, 2018).

Katılımcıların mezuniyet alanlarına göre müzelerin kişisel gelişime etkisi faktöründe tarih bölümü mezunu katılımcıların, coğrafya bölümü mezunu katılımcılara göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Sosyal bilgiler öğretmenliği mezunlarının hem coğrafya bölümü mezunu öğretmenlere hem de diğer alanlardan mezun olan katılımcı öğretmenlere göre müzelerin kişisel gelişime etkisi görüşlerinde sosyal bilgiler lehine anlamlı farklılık bulunmaktadır. Demir, (2015) yaptığı çalışmada eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin eğitim fakültesi dışındaki okullardan mezun olan öğretmenlere göre müzeye gezi düzenleme durumları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu bulduğu sonuç bu çalışmada ulaşılan sonuçları desteklemektedir. Öte yandan tarih eğitimi mezunlarının coğrafya eğitimi mezunlarına göre anlamlı farklılık olması tarih eğitiminin müze ile daha ilişkili olması şeklinde açıklanabilir. Sosyal bilgiler öğretmenliği mezunları ile diğ

er tüm katılımcı öğretmenler arasında oluşan fark ise sosyal bilgiler lisans programında yer alan sanat ve müze eğitimi dersi ile açıklanabilir.

Müze eğitimi ile ilgili mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmek için bir hizmet içi eğitim alan öğretmenler, hem müzelerin eğitime etkisi hem de müzelerde eğitim alanında oluşan beklentilerde bu konuda eğitim alanların lehine eğitim almayanlara göre anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Müzelerin kişisel gelişime etkisi faktöründe de müze eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim alanlar lehine müze eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim almayanlardan daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Demir, (2015) ve Egüz (2011), yaptıkları çalışmalarda örneklemelerindeki öğretmenlerin hizmet içi eğitim eksikliğini bir sorun olarak gördükleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar müze eğitimi konusunda öğretmenlere verilecek hizmet içi eğitim müzelerin eğitime etkisini artıracaklarını düşündürmektedir. Önen, Mertoğlu, Saka ve Gürdal (2009), yaptıkları çalışmada mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmek için alınan eğitim sonucunda öğretmenler, derslerde eğitim öncesine göre farklı yöntem ve teknikleri kullandıklarını tespit ettikleri olumlu yönde farklılaşan sonuç, müze eğitimi konusunda verilecek hizmet içi eğitimin önemini oraya koymaktadır. Bu bulguyu müze eğitimi alan öğretmen adaylarının lehine öz yeterlik inançlarında anlamlı bir farklılık olması desteklemektedir (Körükçü, 2019; Yeşilbursa ve Uslu, 2014). Bu sonucun aksine Tural ve Kala (2018) yaptıkları çalışmada da öğretmen adaylarının müze eğitimi dersi alma durumları ile müze eğitimine yönelik öz yeterlik puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin müzede ders yapma durumlarına göre müzelerin eğitime ve kişisel gelişime etkisi, faktörlerinde müzede ders yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin müzede ders yapmayan öğretmenlere göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç müzelerde ders yapan öğretmenlerin sosyal bilgiler öğretimini daha etkili ve kalıcı kılması sebebiyle olabilir.

Alanı ile ilgili sosyal medya takip etme sonuçlarına göre müzelerin eğitime ve kişisel gelişime etkisi faktörlerinde sosyal medyayı takip eden öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Duran ve Bayar (2020) yaptıkları çalışmada sosyal medya doğru kullanıldığında eğitim alanında yol gösterici bir kaynak olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca sosyal medyanın öğretmenlerin alan gelişimleri yönünden çeşitli platformlardaki bilgilendirici video ve fotoğraf içerikleri, edebi paylaşımlar ve branşlara özgü çeşitli yeni teknikler sunma fırsatı vererek sosyal medyada beğendiği uygulamaları kendi sınıflarında uygulama imkânı bulmaları olumlu olarak değerlendirilmiştir. Doğan, Güven, Koyuncu ve Ünlü (2023)' de çalışmalarında

Sosyal medyanın öğretmenler arasında iş birliği ve mesleki olarak gelişimlerinde kritik bir rol oynadığı sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmada ulaşılan sonuçlar doğrultusunda;

- Müze eğitimi konusunda verilecek hizmet içi eğitimlerle farkındalık oluşturularak müzeden eğitim amacıyla daha çok yararlanılabilir.
- Günümüzde hemen her alanda kullanılan sosyal medyanın eğitimde daha kontrollü ve uygun içeriklerin geliştirilerek kullanılmasına yönelik rehberlik sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Abacı, O. (2005). *Çocuk ve müze*. İstanbul: Morpa.
- Ata, B. (2015). Okul dışı sosyal bilgiler öğretiminde müzeler. (Ed.) Şimşek A.ve Kaymakçı S. Okul dışı sosyal bilgiler eğitimi. s.171-186. Ankara: Pegem.
- Atagök T. (1999). “Çağdaş Müzeciliğin Anlamı; Müze ve İlişkileri” Yeniden Müzeciliği Düşünmek, Yıldız Teknik Üniversitesi, Basım Yayın Merkezi Yayınları,
- Bektaş-Öztaşkın, Ö. (2016). Sosyal bilimler ve sosyal bilgiler, Sosyal Bilgilerin Temelleri, Ed. R. Turan ve T. Yıldırım, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bolat Aydoğan, K. E. (2017). Museum education and practices course in the context of the visual arts teacher candidates’ opinions. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 7(1), 72-106.
- Çalışkan, E., Önal, N. & Yazıcı, K. (2016). What do social studies pre-service teachers think about virtual museums for instructional activities? *TURKISH STUDIES- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(3), 689-706.
- Çıldır, Z. (2007). Öğretmenlerle müzede yetişkin eğitimi-feza gürsey bilim merkezi örneği. (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.
- Demir, A. (2015). Sosyal bilgiler öğretim programında müze eğitimiyle ilişkilendirilen kazanımların gerçekleştirilmesine yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin yaklaşımları (Tokat ili örneği). (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Demirel, İ. N. (2019). Kültür, uygarlık, sanat, müze. Serap Buyurgan (Ed.), Müzede eğitim öğrenme ortamı olarak müzeler içinde (s. 7-28). Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan, C. D. (2017). Using museums as a learning environment: Measurement and evaluation applications. *Electronic Journal of Social Sciences*, 16(60), 234-248.
- Doğan, E., Güven, E. ., Koyuncu, B. ., & Ünlü, T. (2023). Öğretmenlerin sosyal medya kullanımı: Eğitimde iletişim ve öğrenmeyi destekleme potansiyeli. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 3(10), 1705–1721. . <https://uleder.com/index.php/uleder/article/view/369>
- Duran, E. ve Bayar, A. (2020). Öğretmenlerin Sosyal Medya Kullanımına İlişkin Görüşleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(24), 425-448
- Erdoğan, T., (2003), Türkiye’deki Arkeoloji Müzelerinde Yapılan Faaliyetler-Dönem Projesi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Gürbüz, E. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Müze Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- ICOM, (2022). <http://icom.museum/the-vision/museum-definition/> adresinden alınmıştır.

- Kapan, Y. S., (2011), Müzelerin Yetişkin Eğitiminde Kullanılmasına Yönelik Bir Program Denemesi-Rahmi Koç Müzesi İletişim Araçları Örneği, (Yayımlanmamış Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karadeniz, C. & Çıldır, Z. (2014). İngiltere’de müze eğitimi Londra’dan izlenimler (Ed. B. Onur). Ankara: Kalem kitap Yayınevi.
- Karasar, N.. (2021), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara, Nobel Akademi Yay.
- Karasu Avcı, E. & Faiz, M. (2018). Sınıf eğitimi öğretmen adaylarının müze eğitimine ilişkin görüşleri. 2nd International symposium of education and values. Antalya.
- Kaschak, J. (2014). Museum visits in social studies. The role of a methods course. *Social Studies Research and Practice*, 9(1), 107-118.
- Körükçü, M. (2019). Değişen Müze Eğitimi Algısı Çerçevesinde Sosyal Bilgiler ve Tarih Öğretmen Adaylarının Müze Eğitime Yönelik Öz-Yeterlik İnançları. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 759-771. <https://doi.org/10.26468/trakyasobed.542284>
- Milli Eğitim Bakanlığı (2019). 2023 Eğitim Vizyonu, <https://tegm.meb.gov.tr/www/2023-vizyonu/icerik/23>
- Önen, F., Mertoğlu, H., Saka, M. & Gürdal, A. (2009). Hizmet içi eğitimin öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin bilgilerine etkisi: öpyep örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (3), 9-23.
- Öztürk, A. (2017). Music museums in Turkey and their educational functions. *Education Science Society Journal*, 15(58), 116-129.
- Rebetez, P. (1969). Bir Müze Nasıl Ziyaret Edilir? Ankara: MEB Talim ve Terbiye Dairesi Araştırma ve Değerlendirme Bürosu
- Solmaz, K. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Müze Eğitime Yönelik Görüşleri ve Uygulamaları. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 40-54.
- Şahan, M. (2005). Müze ve Eğitim. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. Sayı 4, Cilt 3.
- Şar, E. & Sağkol, T. (2013). Eğitim fakültelerinde müze eğitimi dersi gerekliliği üzerine. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*. 20(2): 83-90.
- Şimşek, A. (2012). Araştırma Modelleri. İçinde: Şimşek, A. (Editör). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Anadolu Üniversitesi Yayınları. Eskişehir
- Tezcan Akmehmet, K. (2013). Müzeler ve eğitim. E. Altınsapan ve N. Küçükhasköylü (Editör). Müzecilik ve sergileme (s. 128-154). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Tural, A., & Kala, F. N. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitime yönelik özyeterlik inançları. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 3(1), 108-121.
- Uslu, S. ve Yeşilbursa C. C. (2014). Öğretmen adayları için müze eğitime ilişkin öz yeterlik inancı ölçeği geliştirme çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri*, 11(2), 1306-1309.
- Yıldırım, E. (2017). Müzelerin eğitimde kullanımına yönelik sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri. *HAYEF: Journal of Education*. 14(2): 113-129.
- Yılmaz, Ö. (2011). Müzelerin Eğitim Fonksiyonlarına Yönelik Müze Yöneticilerinin Tutum ve Fikirleri. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Antalya.

Research Article

**Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Müze Eğitimi Konusundaki Düşüncelerinin
Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi**

*Examination of Social Studies Teachers thoughts on Museum Education in
Terms of Various Variables*

Engin ZABUN

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Museums, which are instructive about the history of civilization, serve as places where historical and cultural assets from human history are preserved and exhibited (Abacı, 2005). Museums are described as institutions that contain objects or assets formed by natural means or created by human hands, transferring the cultural accumulation of societies from generation to generation, and reflecting the efforts made by humanity from past to present; they are places where the struggle is revealed (Demirel, 2019, p. 14). In today's understanding of education, the development of individuals' imagination and creativity comes to the fore. Individuals with these characteristics are expected to become students with developed creative power and aesthetic sense, who learn by structuring information rather than through rote learning, as required by the constructivist teaching approach adopted today in school life. Museums are one of the primary institutions that can be used to achieve this goal, as they develop aesthetic feeling, creativity, and imagination (Erdoğan, 2003). In line with the constructivist approach adopted in Türkiye in 2005, the system in which the learner is passive and memorization-focused in the transfer of knowledge was abandoned. Instead, a system was adopted in which learners structure knowledge through research, analysis, and synthesis. As a result, students have gained increased opportunities to visit libraries, laboratories, and museums outside the classroom (Atagök, 1999; Akt; Kapan, 2011).

In the 2023 Education Vision (MEB, 2019) published by the Ministry of National Education, it is emphasized that today's education is not limited to schools alone but takes place in various environments, including classrooms, schools, homes, media, and streets. Moreover, the 2018

Social Studies Course Curriculum highlights the importance of utilizing out-of-school learning environments, such as marketplaces, official institutions, factories, exhibitions, archaeological excavation areas, workshops, museums, and historical places, starting from the immediate surroundings of the school (MEB, 2018). Social studies teachers have been given important responsibilities in achieving the aims of social studies teaching. In this context, the opinions of social studies teachers regarding museum education also become important. It is expected that the studies to be carried out within the scope of these views will contribute to museum education and practices. The greatest responsibility in achieving the goals of social studies teaching and reaching the determined goals is placed on social studies teachers.

The aim is to determine social studies teachers' views on museum education. Specifically, it examines whether their opinions differ according to variables such as gender, age, educational background, years of service, in-service training participation, experience in teaching at museums, and following social media related to their field. The study seeks to answer the following sub-problems:

1. Do social studies teachers' opinions about the role of museums in education differ based on
 - a. Gender,
 - b. Age,
 - c. Educational background,
 - d. Years of service,
 - e. In-service training on museum education,
 - f. Previous lessons conducted at museums,
 - g. Following social media related to the field?

Methods

This study employed a correlational survey design to explore the relationships between social studies teachers' views on museum education and various variables (gender, age, educational background, years of service, teaching at museums, in-service training, and social media use). The correlational survey design is an approach that identifies the existence of common variability between two or more variables. It attempts to reveal how changes in one variable relate to changes in another (Karasar, 2021). In studies using this design, statistical analysis techniques are used to determine relationships, effects, or differences, or to compare group

means (Şimşek, 2012, p.92). The sample consisted of 184 social studies teachers working in Sivas during the 2023–2024 academic year, who participated voluntarily through Google Forms sent via email.

Findings, Discussion and Conclusion

The findings showed that according to the gender variable, a significant difference was detected in favor of female teachers regarding their expectations about education in museums. Studies on self-efficacy have also shown that female teacher candidates have higher self-efficacy for museum education compared to male teacher candidates (Körükçü, 2019). This result may be explained by self-efficacy, as female teachers with high self-efficacy tend to have higher expectations in museum education. However, the literature also includes studies suggesting that the gender variable does not affect self-efficacy beliefs (Çıldır, 2007; Gürbüz, 2017; Solmaz, 2015; Tural & Kala, 2018; Yeşilbursa & Uslu, 2014).

There was no significant difference in the distributions based on the participants' age. Demir (2015) found no significant difference in teachers' ability to organize museum trips according to the age variable. However, teachers aged 40 and above demonstrated a higher frequency of teaching lessons in museums.

According to the participants' undergraduate education, a significant difference was found between history graduates and geography graduates in the factor of the effect of museums on personal development. In the same factor, there was also a significant difference in favor of social studies graduates compared to both geography graduates and teachers who graduated from other fields. In parallel with the present result, Demir (2015) found a significant difference in the status of teachers who graduated from the faculty of education in organizing museum trips compared to teachers who graduated from other faculties.

A significant difference was detected in favor of those who received in-service training on museum education compared to those who did not receive such training. The difference was two factors: the effect of museums on education and the expectations about education in museums. In the factor of the effect of museums on personal development, the number of those who received in-service training in museum education was higher than those who did not receive such training. Demir (2015) and Egüz (2011) concluded that the teachers in their sample saw the lack of in-service training as a problem. These results suggest that in-service training given to teachers in museum education increases the impact of museums on education. Önen et al. (2009) concluded that the methods and techniques used by teachers in lessons differed

positively before and after in-service training, which shows the importance of in-service training given in museum education. This finding is supported by the fact that there is a significant difference in self-efficacy beliefs in favor of teacher candidates receiving museum education (Körükçü, 2019; Yeşilbursa & Uslu, 2014). Tural and Kala (2018) found no significant difference between teacher candidates' status of taking museum courses and their self-efficacy scores for museum education.

According to the status of having classes in museums, there was a significant difference in the factors of the effect of museums on education and personal development in favor of those who had classes in museums compared to those who did not. According to the results of social media follow-up related to the field, a significant difference was also found in favor of teachers who followed social media in the factors of the effect of museums on education and personal development. Duran and Bayar (2020) concluded that social media is a guiding resource in the field of education when used correctly. Additionally, a positive view is that social media gives teachers the opportunity to present informative video and photo content on various platforms, literary posts and various new techniques specific to their branches, It also enables teachers to apply the practices they like on social media in their own classes. Doğan et al. (2023) also concluded that social media plays a critical role in the collaboration between teachers and their professional development. In line with the results obtained in the research, museums can be used more often for educational purposes by raising awareness through in-service training on museum education. In addition, guidance can be provided for the use of social media, which is used in almost every field today, by developing more controlled and appropriate content in education.